

PAKET ZA NASTAVNIKE

A large crowd of people, seen from above, is arranged in a circular formation that mimics the flag of the European Union. The people are dressed in various colorful clothing, creating a mosaic effect. The formation is centered on the page, with the text 'DEMOKRACIJA EU-a NA DJELU' overlaid in the middle.

DEMOKRACIJA EU-a NA DJELU

Iznesite svoje mišljenje s pomoću
europske građanske inicijative

Europska
građanska
inicijativa

Ispravljeno izdanje

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2025.

© Europska unija, 2025.

Politika Komisije o ponovnoj uporabi provodi se Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava. Europska unija ne posjeduje autorsko pravo koje se odnosi na sljedeće elemente:

Naslovnica: © Shutterstock/tai11

Print	ISBN: 978-92-68-29596-0	doi:10.2792/4230161	KA-01-25-010-HR-C
PDF	ISBN: 978-92-68-29595-3	doi:10.2792/8016169	KA-01-25-010-HR-N

UVOD	2
1. CJELINA: KRATKI UVOD O EUROPSKOJ UNIJI	4
2. CJELINA: DEMOKRACIJA U EUROPSKOJ UNIJI	12
3. CJELINA: EUROPSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA	18
4. CJELINA: RAZVOJ I PROMICANJE EUROPSKE GRAĐANSKE INICIJATIVE	22
KVIZ ZNANJA	26
KLJUČ S ODGOVORIMA NA KVIZ ZNANJA	28
INFORMATIVNI LIST O UGOVORIMA EUROPSKE UNIJE	29
PODRUČJA DJELOVANJA EU-a (ODABIR)	32
PROCES DONOŠENJA ZAKONA U EU-u	33

Uvod

Cilj ove obrazovne cjeline je upoznati učenike s temom demokratskog sudjelovanja u Europskoj uniji te im pružiti znanja i vještine koji im omogućuju ostvarivanje njihovih prava kao građana EU-a. Kao dio ovog istraživanja, cjelina je usmjerena na Europsku građansku inicijativu. Do kraja cjeline, učenici će steći osnovnu ideju svrhe ove inicijative, njezinog načina funkcioniranja, njezinog uklapanja u širi kontekst demokracije u Europskoj uniji te kako je mogu upotrijebiti da bi doprinijeli promjenama.

Što je Europska građanska inicijativa?

Europska građanska inicijativa omogućuje građanima EU-a da utječu na politike EU-a stavljanjem na europski dnevni red pitanja koja su im najvažnija. Građanska inicijativa okuplja ljude iz različitih zemalja EU-a radi prikupljanja potpisa i pozivanja Europske komisije da predloži zakone u područjima koja su u nadležnosti Komisije. To je način „odozdo prema gore“, za pokretanje političke rasprave i podizanje svijesti o zajedničkim ciljevima koji ujedinjuju ljude preko granica. Alat je predstavljen 2012. godine, a urodio je plodom, s nekoliko inicijativa koje su dovele do konkretnih zakonodavnih prijedloga Europske komisije.

Zašto bi učenici trebali učiti o demokratskom sudjelovanju u EU-u s fokusom na Europsku građansku inicijativu?

U zdravoj i uspješnoj demokraciji građani mogu slobodno izraziti svoje stavove. Mogu učinkovito ostvariti svoje biračko pravo, sudjelovati u javnoj raspravi i tako odrediti svoju budućnost. Ova teško stečena prava temelj su svake demokracije i utkana su u DNK Europske unije.

Demokracija je jedna od temeljnih vrijednosti na kojima je izgrađena Europska unija. Međutim, demokraciju se ne može uzeti zdravo za gotovo. Mora ju se aktivno njegovati, a građani moraju aktivno sudjelovati u demokratskim procesima koji su im dostupni. Da bi to činili, moraju razumjeti te procese. Iako će većina učenika biti svjesna da postoje izbori za članove Europskog parlamenta, važno je da znaju i da mogu unijeti promjene u vezi s pitanjima koja ih zanimaju i putem drugih alata kao što je „Europska građanska inicijativa“, ključno pravo EU-a uvedeno Ugovorom iz Lisabona 2009.

Europska građanska inicijativa po svojoj je prirodi suradnička jer zahtijeva od građana da rade ne samo s istomišljenicima u vlastitoj zemlji, već i da pronađu podršku u ostalim državama članicama. Stoga je učenje o Europskoj građanskoj inicijativi također učenje o suradnji, organizaciji, uvjeravanju i upornosti.

Što obuhvaća obrazovna cjelina?

Cjelina se sastoji od četiri tematske cjeline, svaka s različitim fokusom, polazeći od općenitih informacija o Europskoj uniji do specifičnih informacija i aktivnosti povezanih s Europskom građanskom inicijativom, kako slijedi:

- 1) Kratki uvod o Europskoj uniji
- 2) Demokracija u Europskoj uniji
- 3) Europska građanska inicijativa
- 4) Razvoj i promicanje europske građanske inicijative

- Cjelina obuhvaća materijale u nastavku:
- Paket za nastavnike, uključujući upute za svaku lekciju, odgovore na pitanja, dodatne informacije i poveznice za daljnja istraživanja.
- Paket za učenike koji se može upotrebljati u razredu ili kod kuće kao ponavljanje i daljnje istraživanje. Poveznice na relevantne internetske stranice koje su dostupne na svim službenim jezicima EU-a.
- Prezentacije u PowerPointu za uporabu u razredu, uključujući tekst i videozapis (fakultativno).
- Poveznice na videodatoteke. Svi videozapisi koji se upotrebljavaju u modulu dostupni su na svim službenim jezicima EU-a.
- Fakultativne aktivnosti za svaku lekciju u obliku projektnog rada.
- Informativni članak za daljnje istraživanje povijesti Europske unije.
- Informativni članak o područjima djelovanja EU-a.
- Izlazni kviz.

Kako poučavati cjelinu?

Cjelina je osmišljena za fleksibilnu upotrebu. Iako je raspoređen u četiri tematske cjeline, trebali biste slobodno prilagoditi materijal svom nastavnom kontekstu (veličini razreda, opremi, raspoloživim satima itd.). Imajte na umu da su odjeljci s dodatnim informacijama u nastavnom planu samo za referencu. Aktivnosti istraživanja mogu se dati za domaću zadaću ili se mogu provoditi na satu ako vrijeme i oprema to dopuštaju.

Ako je vrijeme ograničeno, osnovne je informacije moguće pokriti u četiri nastavna sata. Ako je na raspolaganju više vremena, postoje mnoga područja koja se mogu dublje istražiti i o kojima je moguće raspravljati ili koja pružaju osnovu za projektni rad. Izborna projektna aktivnost može se pronaći na kraju svake cjeline.

Koji se metodološki pristupi upotrebljavaju u cjelini?

Materijal je osmišljen tako da koristi nekoliko pristupa poučavanju/učenju:

- Izravna prezentacija
- Grupna rasprava
- Grupni rad
- Projektni rad
- Samostalno učenje
- Istraživački rad
- Rješavanje problema
- Igrokaz
- Snimanje

Međutim, trebali biste slobodno upotrebljavati sve druge pristupe za koje smatrate da će pomoći učenicima da razumiju i usvoje informacije obrađene u jedinicama.

Terminologija

Iako su učinjeni svi naponi da se upotreba specijalizirane terminologije svede na najmanju moguću mjeru, potrebno je uvesti određene pojmove kako bi se o njima raspravljalo. Pomoć s pojmovima koje upotrebljava Europska unija možete pronaći ovdje: <https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=hr> [glossary.html?locale=hr](https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html?locale=hr). Napominjemo da možete odabrati željeni službeni jezik.

1. CJELINA: Kratki uvod o Europskoj uniji

NASTAVNI PLAN

OBRAZOVNI CILJEVI:

- Identifikacija vrijednosti EU-a
- Predstavljanje Schengenskog prostora i jedinstvenog europskog tržišta
- Određivanje područja djelovanja EU-a

UČENICI ĆE NAUČITI:

- Kako EU načelno utječe na njihove živote
- Da EU ima posebna područja nadležnosti koja utječu na njihov svakodnevni život

UČENICI ĆE UVJEŽBATI:

- Istraživačke vještine
- Upotrebu web-stranice Europa
- Rasprava/dijeljenje informacija

POTREBNI MATERIJALI:

- PowerPoint prezentacija za 1. cjelinu
- Videozapisi 1 – 3

Koraci nastavnog sata

ŠTO ZNAMO O EU-u?

- 1) Na ploču napišite slova „EU”. Od učenika se traži da smisle riječi ili kratke fraze koje ih asociraju na EU. Napišite ih na ploču kako biste formirali oblake s riječima. Ovo je moguće učiniti i s pomoću aplikacije Mentimeter (po izboru).
- 2) Potaknite razred da provede nekoliko minuta razmišljajući o onome što su smislili, npr. je li osjećaj općenito pozitivan/negativan? Što učenici povezuju s EU-om?

KRATKI UVOD U EU

- 3) Reproducirajte videozapis 1 (**2. slajd PowerPoint prezentacije**). Videozapis prikazuje najveća postignuća Europske unije. Pitajte učenike prepoznaju li/mogu li odgonetnuti bilo koje od njih.

Primjeri: Europske snage solidarnosti (mladi ljudi koji pomažu zajednicama); izbjeglice; demokracija; solidarnost (Charlie Hebdo); Nobelova nagrada za mir; stvaranje Europske unije; ponovno ujedinjenje Njemačke; Ugovor iz Rima (1957.) o osnivanju Europske ekonomske zajednice.

- 4) Objasnite da je Europska unija izgrađena na nizu ugovora kojih se pridržavaju sve zemlje članice. Oni definiraju ciljeve i vrijednosti koje podržavaju sve članice, kao i područja u kojima Europska unija može djelovati. Uputite učenike na str. 26 u njihovom **Paketu za učenike**. Ovo će biti korisno za domaću zadaću učenika ili se može upotrijebiti kao tema posebne nastavne jedinice ako želite.

VRIJEDNOSTI EU-a

- 5) Reproducirajte videozapis 2 (**3. slajd PowerPoint prezentacije**). Videozapis navodi šest vrijednosti Europske unije.

„Unija se temelji na vrijednostima poštivanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštivanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina. Te su vrijednosti zajedničke državama članicama u društvu u kojem prevladavaju pluralizam, nediskriminacija, tolerancija, pravda, solidarnost i jednakost između žena i muškaraca.”

2. članak Ugovora iz Lisabona

- 6) Pokažite **4. slajd PowerPoint prezentacije**. Ako ne upotrebljavate PowerPoint prezentaciju, uputite učenike na str. 1 **Paketa za učenike**.
- 7) Objasnite da EU ima 6 temeljnih vrijednosti koje podupiru sve politike i mjere EU-a.
- 8) Upotrijebite šest vrijednosti u PowerPoint prezentaciji ili napišite sljedeće na ploču:
- Ljudsko dostojanstvo
 - Sloboda
 - Demokracija
 - Jednakost
 - Vladavina zakona
 - Ljudska prava

Uputite učenike na str. 1 njihovog **Paketa za učenike**. Zatim podijelite razred u male grupe. Zamolite grupe da rangiraju vrijednosti svojim redoslijedom važnosti. Trebali bi obrazložiti svoje mišljenje i definirati vrijednost. Za pomoć upotrijebite bilješke u nastavku. Imajte na umu da nema „točnog” redoslijeda.

TEMELJNE VRIJEDNOSTI EUROPSKE UNIJE

LJUDSKO DOSTOJANSTVO

Koncept ljudskog dostojanstva je uvjerenje da svi ljudi imaju posebnu vrijednost koja je vezana isključivo uz njihovu ljudskost. Nema nikakve veze s njihovim staležom, rasom, spolom, vjerom, sposobnostima ili bilo kojim drugim čimbenikom osim toga što su ljudi.

Ljudsko dostojanstvo opravdava ljudska prava. Kada su ljudi podijeljeni i kada im se pridaje vrijednost na temelju karakteristika poput staleža, spola, vjere i tako dalje, to stvara nejednaka društva u kojima se širi diskriminacija. Osobe kojima je dodijeljena viša vrijednost imaju povlašteni tretman. Svatko tko se ne uklapa u kategoriju povlašćenih može biti napušten ili potlačen.

SLOBODA

Sloboda kretanja daje građanima pravo na slobodno kretanje i boravak unutar Unije. Individualne slobode kao što su poštivanje privatnog života, sloboda mišljenja, vjera, sloboda okupljanja, izražavanja i informiranja zaštićene su Poveljom EU-a o temeljnim pravima.

DEMOKRACIJA

EU funkcionira na temelju predstavničke i participativne demokracije. Biti europski građanin znači uživati politička prava. Svaki punoljetni građanin EU-a ima pravo kandidirati se i glasovati na izborima za Europski parlament. Građani EU-a imaju pravo kandidirati se i glasovati u svojoj zemlji prebivališta ili u svojoj zemlji podrijetla. Građani također mogu izravno utjecati na politiku EU-a putem alata poput Europske građanske inicijative.

JEDNAKOST

Jednakost znači jednaka prava svih građana pred zakonom. Načelo jednakosti između žena i muškaraca podupire sve europske politike i temelj je europske integracije. Primjenjuje se u svim područjima. Načelo jednake plaće za jednak rad postalo je dio Ugovora iz Rima 1957. godine.

VLADAVINA ZAKONA

EU se temelji na vladavini zakona. Sve što EU čini temelji se na ugovorima koje su dobrovoljno i demokratski dogovorile države članice EU-a. Zakon i pravdu podržava neovisno sudstvo. Zemlje EU dale su konačnu nadležnost Sudu Europske unije čije presude svi moraju poštovati.

LJUDSKA PRAVA

Ljudska prava zaštićena su Poveljom EU-a o temeljnim pravima. Ona obuhvaćaju pravo na slobodu od diskriminacije na temelju spola, rasnog ili etničkog podrijetla, vjere ili uvjerenja, invaliditeta, dobi ili seksualne orijentacije, pravo na zaštitu osobnih podataka i pravo na pristup pravdi.

- 9) Grupe se pozivaju da podijele svoje najbolje izbore i razmišljanja s razredom. Dopustite svakoj grupi da ukratko predstavi svoje ideje, a zatim još nekoliko minuta za grupnu raspravu.

SCHENGENSKI PROSTOR

- 10) Pitajte učenike koje su (ako) zemlje članice Europske unije posjetili, zatim pitajte je li netko od njih posjetio zemlje izvan Unije. Zamolite učenike da usporede ta iskustva. Potaknite učenike da razmišljaju o lakoći prelaska granice, duljini boravka, zahtjevima za vizom itd.

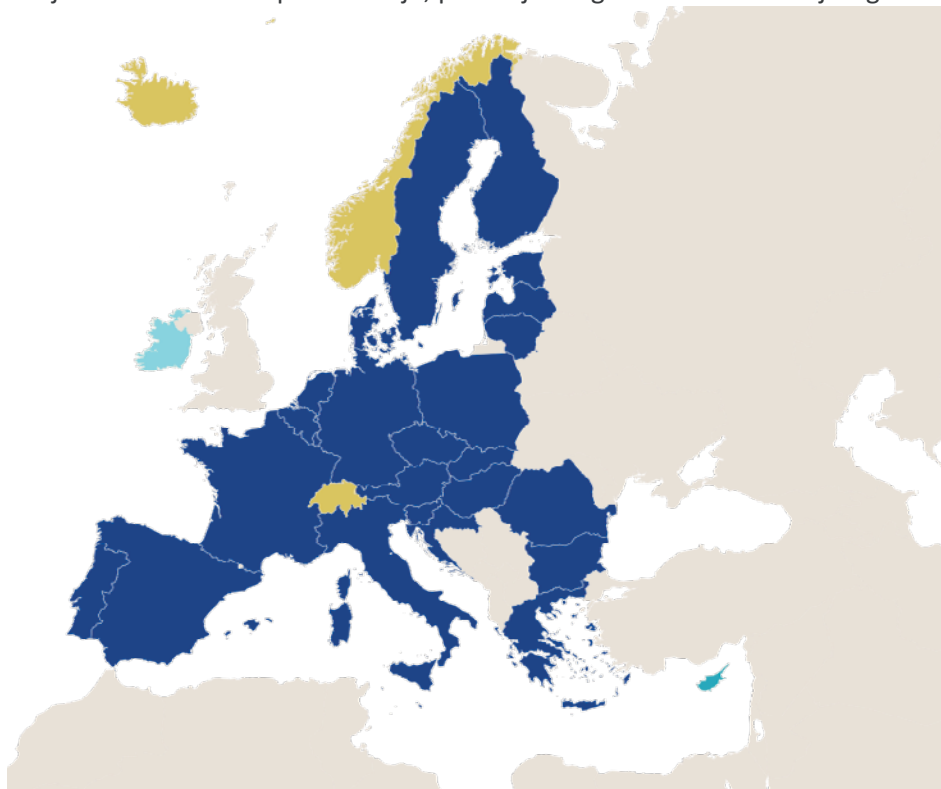
Schengenski prostor bez granica jamči slobodno kretanje za više od 400 milijuna građana EU-a, zajedno s državljanima zemalja izvan EU-a koji žive u EU-u ili posjećuju EU kao turisti, studente na razmjeni ili u poslovne svrhe (svi koji su legalno prisutni u EU-u).

- 11) Pokažite **5. slajd PowerPoint prezentacije**. Ako ne upotrebljavate PowerPoint prezentaciju, na ploči napišite „Schengenski prostor”.

- 12) Zamolite učenike da zapišu sve zemlje Schengenskog prostora kojih se mogu sjetiti u svoj **Paket za učenike** (str. 2). Pokažite **6. slajd PowerPoint prezentacije**. Ako ne upotrebljavate PowerPoint prezentaciju, pročitajte odgovore iz informacijskog okvira.

■ država članica EU-a koja u potpunosti primjenjuje schengenska pravila
■ država članica EU-a koja schengenska pravila ne primjenjuje u cijelosti
■ država članica EU-a koja je u postupku početka potpune primjene schengenskih pravila
■ država koja nije članica EU-a koja u potpunosti primjenjuje schengenska pravila

© Europska unija, 2025.

Članice Schengenskog prostora (lipanj 2025.):

Austrija, Belgija, Češka, Bugarska, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Grčka, Hrvatska, Island, Italija, Latvija, Lihtenštajn, Litva, Luksemburg, Mađarska, Malta, Nizozemska, Norveška, Njemačka, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švedska i Švicarska.

Cipar je još uvijek (lipanj 2025.) kandidat za članstvo. Republika Irska odustala je od ugovora.

https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/schengen-borders-and-visa/schengen-area_hr?ettrans=hr

JEDINSTVENO TRŽIŠTE I CARINSKA UNIJA

13) Reproducirajte videozapis 3 (**7. slajd PowerPoint prezentacije**). Videozapis daje objašnjenje prednosti jedinstvenog tržišta.

14) Idite na **8. slajd PowerPoint prezentacije** ili na ploči napišite: Roba, kapital, usluge, ljudi. Objasnite da unutar jedinstvenog tržišta postoji sloboda kretanja za sve navedeno.

15) Podijelite razred u četiri grupe i svakoj grupi dodijelite jednu slobodu. Dajte grupama nekoliko minuta da razmisle o prednostima ovih sloboda sa stajališta a) poslovanja i b) građana EU-a. Zamolite ih da razmisle o načinima od kojih su oni osobno imali koristi.

Slobodno kretanje robe

Slobodno kretanje robe znači da nema carina i količinskih ograničenja između država članica. To znači da dobavljači mogu slobodno prodavati svoju robu diljem EU-a bez ograničenja, što im omogućuje širenje poslovanja. Potrošači mogu slobodno kupovati iz cijele Unije i tražiti najbolju ponudu.

Standardizacija u cijeloj Uniji znači da potrošači mogu biti sigurni da je proizvod kupljen u bilo kojoj državi članici izrađen prema istim minimalnim standardima, u pogledu izvedbe i sigurnosti. Njihova prava potrošača također su zaštićena, gdje god kupovali u EU-u.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/38/free-movement-of-goods>

Slobodno kretanje kapitala

Slobodno kretanje kapitala omogućuje građanima obavljanje mnogih poslova u inozemstvu, poput otvaranja bankovnih računa, kupnje udjela u stranim tvrtkama, ulaganja gdje je najbolji povrat i kupnju nekretnina.

Europske tvrtke mogu ulagati i posjedovati druge europske tvrtke te aktivno sudjelovati u njihovom upravljanju. Mogu i dizati novac, primjerice kredite, tamo gdje je najjeftinije.

https://finance.ec.europa.eu/regulation-and-supervision/capital-movements_hr?ettrans=hr

Slobodno kretanje usluga

Stručnjaci i tvrtke slobodni su pružati svoje usluge bilo gdje unutar Unije, bilo privremeno ili trajno. Kako bi se to dogodilo, EU radi na olakšavanju priznavanja kvalifikacija diljem Unije.

Na primjer, državni natječaji za usluge (uz neke iznimke) sada se oglašavaju diljem EU-a, omogućujući tvrtkama/konzorcijima bilo gdje unutar EU-a da podnesu ponudu. To omogućuje tvrtkama i vladama potencijal prihoda za odabir najpovoljnije ponude iz šireg raspona.

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/40/freedom-of-establishment-and-freedom-to-provide-services>

Slobodno kretanje ljudi

Građani EU-a imaju pravo preseliti se u bilo koju zemlju EU-a kako bi živjeli, radili, studirali, tražili posao ili otišli u mirovinu. Mogu ostati u drugoj zemlji EU-a do 3 mjeseca bez registracije, no možda će morati prijaviti svoj boravak. Jedini je uvjet posjedovanje valjane osobne iskaznice ili putovnice. Ako ostaju dulje od 3 mjeseca, moraju prijaviti svoje boravište. Sloboda kretanja radnika podrazumijeva ukidanje svake diskriminacije na temelju nacionalnosti u pogledu zapošljavanja, plaće i drugih uvjeta rada i zapošljavanja. Štoviše, ovaj članak propisuje da radnik iz EU-a ima pravo prihvatiti ponuđeni posao, slobodno se kretati unutar zemlje, ostati u svrhu zaposlenja i ostati nakon toga pod određenim uvjetima.

https://europa.eu/youreurope/citizens/residence/residence-rights/index_hr.htm#eu-citizen

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/41/free-movement-of-workers>

PODRUČJA DJELOVANJA

16) Pokažite **9. slajd PowerPoint prezentacije** ili uputite učenike na informativni članak na str. 30 **Paketa za učenike**.

Europska unija može djelovati samo u onim područjima u kojima su je države članice ovlastile ugovorima EU-a.

17) Zamolite učenike da u svom **Paketu za učenike** (str. 3) odgovore u koje područje djelovanja spada sljedeće:

1. Pri kupnji novog prijenosnog računala dobivate jamstvo od najmanje dvije godine. (Zaštita potrošača)
2. Ako vaš let kasni dulje vrijeme ili je otkazan, dobivate odštetu. (Promet)
3. Vaše kvalifikacije u jednoj zemlji EU-a priznaju se u drugoj. (Jedinstveno tržište)
4. Minimalni iznos od 20 dana godišnjeg odmora svake godine za zaposlenog na puno radno vrijeme. (Zapošljavanje i socijalna pitanja)
5. Maksimalan broj bakalara koji ribari smiju uloviti. (Ribarstvo)
6. Količina energije (plin/električna struja) koja treba doći iz obnovljivih izvora energije, poput sunčeve energije i energije vjetra. (Energija)
7. Maksimalna količina finih čestica koje se smiju nalaziti u zraku. (Okoliš).

Ugovori određuju tko može donositi zakone u kojim područjima: EU, nacionalne vlade ili oboje. Objasnite da EU ima različite [razine nadležnosti](#):

EU ima tri razine nadležnosti (**9. slajd PowerPoint prezentacije**):

- a) Isključiva nadležnost, gdje samo Unija može donositi zakone, a države članice samo provoditi. (npr. carinska unija, pravila tržišnog natjecanja za jedinstveno tržište, monetarna politika za zemlje eurozone)
- b) Podijeljena nadležnost, gdje države članice mogu donositi zakone i usvajati pravno obvezujuće mjere ako to nije učinila Unija. (npr. poljoprivreda, ribarstvo, okoliš, zaštita potrošača, promet, energija itd.)
- c) Pomoćna nadležnost, gdje EU donosi mjere za podršku ili nadopunu politika država članica. (npr. zaštita i poboljšanje ljudskog zdravlja, industrija, kultura, turizam, obrazovanje, strukovno osposobljavanje, mladi i sport, civilna zaštita, administrativna suradnja) (**10. slajd PowerPoint prezentacije**)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:ai0020>

ZAVRŠETAK NASTAVNOG SATA

18) Osigurajte da učenici razumiju što moraju učiniti za domaću zadaću u svom **Paketu za učenike** (str. 5 – 7).

19) Za završetak nastavnog sata, zamolite učenike da razmisle, a zatim kratko raspravite o informacijama koje su prvi put čuli tijekom nastavnog sata.

IZBORNA AKTIVNOST

Za sljedeći nastavni sat, zamolite učenike da zabilježe stvari na koje nailaze u svakodnevnom životu, a na koje je utjecalo zakonodavstvo EU-a. Učenici na početku idućeg nastavnog sata dijele ono što su pronašli.

Ključ odgovora za pregled nastavnog sata 1. cjeline

Npr. 1) 1b, 2d, 3c, 4a, 5e

Npr. 2) I. b, II. e, III. c, IV. d, V. a

Npr. 3) Vlastiti odgovori učenika:

[dostojanstvo](#), [sloboda](#), [demokracija](#), [jednakost](#), [vladavina zakona](#), [ljudska prava](#).

Npr. 4)

- a) N (Švicarska, Lihtenštajn, Norveška i Island)
- b) T
- c) N (I dalje ćete trebati osobnu iskaznicu u zračnim lukama, za prijavu u hotel itd. Mnoge zemlje također zahtijevaju da ljudi nose neki oblik osobne iskaznice)
- d) N (Bugarska i Rumunjska su punopravne članice Schengena od siječnja 2025.)
- e) N (Također nema imigracijskih provjera između Španjolske i Francuske. Ali čak i ako su otišli u Francusku kroz zemlju koja nije članica EU-a, prijatelji će imati Schengensku vizu, koja vrijedi za Francusku).

Npr. 5)

- a) Kapital/ljudi
- b) Usluge/kapital
- c) Roba/kapital
- d) Roba/kapital
- e) Ljudi

Npr. 6) Vlastiti odgovori učenika.

Npr. 7)

- a) Podijeljena
- b) Pomoćna
- c) Isključiva

2. CJELINA: Demokracija u Europskoj uniji

NASTAVNI PLAN

OBRAZOVNI CILJEVI:

- Predstaviti ideju participativne demokracije
- Predstaviti glavna zakonodavna tijela EU-a
- Objasniti kako nastaju zakoni EU-a
- Predstaviti ideju Europske građanske inicijative

UČENICI ĆE NAUČITI:

- Glavne institucije EU-a
- Kako EU donosi zakone
- Kako oni mogu utjecati na politike EU-a

UČENICI ĆE UVJEŽBATI:

- Istraživačke vještine
- Upotrebu web-stranice Europa
- Raspravljanje/dijeljenje informacija

POTREBNI MATERIJALI:

- PowerPoint prezentacija za 2. cjelinu (po izboru)
- Videozapisi 4 – 6

Koraci nastavnog sata

- 1) Provjerite domaću zadaću iz prethodne cjeline, uključujući uvide iz izborne aktivnosti ako je izvršena.

UVOD

- 2) Na ploču napišite riječ „Demokracija”. Pitajte učenike što oni razumiju pod ovim pojmom. Dopustite učenicima da razgovaraju o onome što znaju o demokratskim institucijama u svojoj zemlji.

- 3) Pokažite **2. slajd PowerPoint prezentacije**. Objasnite da ćete na današnjem satu govoriti o dvije različite vrste demokracije: predstavničkoj demokraciji i participativnoj demokraciji.

Predstavnička demokracija je oblik vladavine u kojem ljudi **biraju** svoje predstavnike (npr. članove parlamenta) koje **ovlašćuju** da predlažu i donose zakone u njihovo ime.

Participativna demokracija odnosi se na mehanizme putem kojih su građani **uključeni u javne procese donošenja odluka**, nadopunjujući tako predstavničku demokraciju.

TIJELA KOJA U EU-u DONOSE ODLUKE

- 4) Pokažite **3. slajd PowerPoint prezentacije**. Objasnite da EU ima tri glavne institucije odgovorne za predlaganje i donošenje zakona: Europsku komisiju, Europski parlament i Vijeće EU-a.

5) Pokažite **4. slajd PowerPoint prezentacije**. Predstavite Europsku komisiju.

Što radi Europska komisija?

Predlaže nove zakone

Europska komisija jedina je institucija EU-a koja ima pravo podnijeti zakone na usvajanje Europskom parlamentu i Vijeću EU-a koji:

- štite interese EU-a i njezinih građana u pitanjima koja se ne mogu učinkovito rješavati na nacionalnoj razini
- dobivaju prave tehničke detalje konzultirajući stručnjake i javnost

Upravlja politikama EU-a i dodjeljuje sredstva EU-a

- postavlja prioritete potrošnje EU-a, zajedno s Vijećem i Parlamentom
- sastavlja godišnje proračune koje odobravaju Parlament i Vijeće
- nadzire kako se novac troši, pod lupom Revizorskog suda

Provodi zakon EU-a

- zajedno sa Sudom Europske unije osigurava pravilnu primjenu zakona EU-a u svim zemljama članicama

Predstavlja EU na međunarodnoj razini

- govori u ime svih zemalja EU-a u međunarodnim tijelima, posebno u područjima trgovinske politike i humanitarne pomoći
- pregovara o međunarodnim ugovorima za EU

Sastav

Političko vodstvo osigurava tim od 27 povjerenika (po jedan iz svake zemlje EU-a) predvođenih predsjednikom Komisije, koji odlučuje tko je odgovoran za koje područje politike. Predsjednika imenuje Europsko vijeće (koje predstavlja predsjednike država ili vlada svake zemlje EU-a) uzimajući u obzir rezultate izbora za Europski parlament. Zatim ga/ju odobrava Europski parlament. Ostale članove imenuju njihove zemlje i prolaze kroz proceduru odobravanja koja uključuje novog predsjednika, Europski parlament i Europsko vijeće.

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-commission_hr

6) Reproducirajte videozapis 4 (**6. slajd PowerPoint prezentacije**) o EU izborima. Pitajte

Što radi Vijeće EU-a?

Pregovara i usvaja zakone EU-a

Vijeće je ključan donositelj odluka u EU-u.

Pregovara i donosi zakonodavne akte u većini slučajeva zajedno s Europskim parlamentom. Sastavljeno je od ministara iz svih zemalja EU-a.

Koordinira politike država članica

Vijeće je odgovorno za koordinaciju politika država članica u određenim područjima, kao što su:

- gospodarske i fiskalne politike
- obrazovanje, kultura, mladi i sport
- politika zapošljavanja

Razvija zajedničku vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a

Vijeće definira i provodi vanjsku i sigurnosnu politiku EU-a na temelju smjernica koje je postavilo Europsko Vijeće. To također uključuje razvojnu i humanitarnu pomoć EU-a, obranu i trgovinu.

Sklapa međunarodne ugovore

Vijeće daje mandat Komisiji za pregovore u ime EU-a o ugovorima između EU-a i zemalja koje nisu članice EU-a te međunarodnih organizacija. Na kraju pregovora Vijeće odlučuje o potpisivanju i sklapanju ugovora.

Usvaja proračun EU-a

Vijeće usvaja proračun EU-a zajedno s Parlamentom.

Proračunsko razdoblje obuhvaća kalendarsku godinu. Obično se usvaja u prosincu i počinje primjenjivati 1. siječnja sljedeće godine.

<https://www.consilium.europa.eu/hr/council-eu/>

7) učenike znaju li tko su njihovi lokalni zastupnici u Europskom parlamentu. Kad su bili zadnji izbori? Kad će sljedeći izbori? Smatraju li da je važno glasati na izborima? Zašto/zašto ne?

8) Pokažite **7. slajd PowerPoint prezentacije**. Predstavite Europski parlament.

Što radi Europski parlament?

Donosi zakone

- Donosi zakone EU-a, zajedno s Vijećem EU-a, na temelju prijedloga Europske komisije
- Odlučuje o međunarodnim ugovorima
- Odlučuje o proširenjima
- Pregledava program rada Komisije i traži od nje da predloži zakone

Nadzire

- Demokratski nadzire sve institucije EU-a [ovdje upotrebljavajte jednostavan jezik kako bi učenici bolje razumjeli]
- Bira predsjednika Komisije i odobrava Komisiju kao tijelo. Ima mogućnost izglasavanja prijedloga nepovjerenja, čime se Komisija obvezuje na ostavku
- Daje razrješnice, odnosno odobrava načine trošenja proračuna EU-a
- Razmatra peticije građana i postavljanje upita
- Raspravlja o monetarnoj politici s Europskom središnjom bankom
- Ispituje Komisiju i Vijeće
- Promatra izbore

Priprema proračun

- Usvaja proračun EU-a, zajedno s Vijećem
- Odobrava dugoročni proračun EU-a, „Višegodišnji financijski okvir”

Sastav

Izbori se održavaju svakih 5 godina. Broj zastupnika u Europskom parlamentu za svaku je zemlju otprilike razmjerni broju stanovnika: nijedna zemlja ne može imati manje od 6 ni više od 96 zastupnika u Europskom parlamentu, a ukupan broj ne može premašiti 750 (plus predsjednik). U mandatu 2024.–2029. broj zastupnika u EP-u je 719 plus predsjednik. Zastupnici u Europskom parlamentu grupirani su prema političkoj pripadnosti, a ne prema nacionalnosti.

Predsjednik predstavlja Parlament pred drugim institucijama EU-a i ostatkom svijeta te daje konačno zeleno svjetlo proračunu EU-a.

https://european-union.europa.eu/institutions-law-budget/institutions-and-bodies/search-all-eu-institutions-and-bodies/european-parliament_hr

PROCES DONOŠENJA ZAKONA

9) Pitajte učenike da objasne kako se donose zakoni u vašoj državi. Objasnite, prema potrebi.

10) Reproducirajte videozapis 5 (**8. slajd PowerPoint prezentacije**), koji objašnjava kako se donose zakoni u EU-u. Objasnite da način na koji EU donosi odluke osigurava uzimanje u obzir stavova i potreba svih uključenih strana: EU kao tijela, pojedinačnih država članica i građana tih država.

11) Pokažite **9. slajd PowerPoint prezentacije**. Upotrijebite dijagram kako biste provjerili jesu li učenici razumjeli osnove procesa donošenja odluka.

Proces donošenja zakona

Napomena: ovo je pojednostavljeni opis.

1. Europska komisija predlaže zakone i politike na vlastitu inicijativu. Također može odgovoriti na pozive da to učini od:
 - Europskog vijeća (predsjednici država ili vlada svake države članice EU-a)
 - Vijeća Europske unije (ministri iz svake zemlje EU-a)
 - Europskog parlamenta (izravno ga biraju građani EU-a)
 - samih građana, nakon uspješne [Europske građanske inicijative](#)
2. Komisija ide u konzultacije s dionicima i građanima, a zatim šalje svoj prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću EU-a.
3. Zatim vjerojatno slijedi krug amandmana/protuamandmana.
4. Ako se Europski parlament i Vijeće EU-a konačno dogovore, prijedlog je usvojen.

Neki akti (propisi i odluke) postaju automatski obvezujući u cijeloj EU na dan stupanja na snagu. Ostale (direktive) države članice EU-a moraju ugraditi u svoj nacionalni zakon. Komisija prati primjenjuju li se zakoni EU-a ispravno i na vrijeme te poduzima mjere ako se ne primjenjuju. U ovoj se ulozi Komisija naziva „čuvarom ugovora”.

https://commission.europa.eu/law/law-making-process_hr

<https://www.europarl.europa.eu/about-parliament/hr/powers-and-procedures/legislative-powers>

PREDSTAVLJANJE EUROPSKE GRAĐANSKE INICIJATIVE

- 12) Reproducirajte videozapis 6 (**10. slajd PowerPoint prezentacije**), koji predstavlja Europsku građansku inicijativu. Objasnite učenicima da je Europska građanska inicijativa način na koji obični građani mogu utjecati na politiku EU-a, a to je oblik participativne demokracije.

Za više informacija o Europskoj građanskoj inicijativi upotrijebite poveznicu u nastavku (informacije su dostupne na svim jezicima EU-a):

<https://citizens-initiative.europa.eu/hr>

ZAVRŠETAK NASTAVNOG SATA

- 13) Provjerite razumiju li učenici što trebaju napraviti za idući nastavni sat u **Paketu za učenike** (str. 13 – 15).
- 14) Prije kraja sata, učenici se podijele u parove i osmisle tri pitanja koja će svom partneru postaviti o sadržaju ove nastavne jedinice. Međusobno si postavljaju pitanja i daju odgovore.

IZBORNA AKTIVNOST

Učenici izrađuju kratku anketu za svoje školske kolege kako bi saznali koliko znaju o načinu na koji Europska unija funkcionira i za što je odgovorna. Analiziraju i raspravljaju o rezultatima na satu.

Ključ odgovora za pregled nastavnog sata 2. cjeline

Npr. 1) a. K V b. P c. K d. V e. P V f. K g. P h. P V

Npr. 2) a. 3 b. 1 c. 4 d. 6 e. 2 f. 5

Npr. 3) a. N (samo Komisija) b. N (Parlament i Vijeće) c. T d. T e. N (samo u područjima djelovanja za koja ima nadležnost)

3. CJELINA: Europska građanska inicijativa

NASTAVNI PLAN

OBRAZOVNI CILJEVI:

- Predstavite Europsku građansku inicijativu
- Potaknite učenike da razmišljaju o temama koje su im važne i koje su relevantne na razini EU-a

UČENICI ĆE NAUČITI:

- Što je Europska građanska inicijativa
- Pravila vođenja Europske građanske inicijative
- Što čini uspješnu kampanju

UČENICI ĆE UVJEŽBATI:

- Planiranje
- Suradnju u timu
- Brainstorming
- Kretanje web-stranicama EGI i Europa

POTREBNI MATERIJALI:

- PowerPoint prezentacija za 3. cjelinu
- Videozapisi 6 i 7

Koraci nastavnog sata

- 1) Provjerite domaću zadaću iz prethodne cjeline, uključujući rezultate izborne aktivnosti ako je izvršena.
- 2) Učenici su trebali pripremiti odgovore na sljedeća pitanja:
 - a) Koliko pažnje pridaješ djelovanju Europske unije? Pratiš li ih na društvenim mrežama / vijestima?
 - b) Smatraš li da je način na koji Europska unija donosi odluke demokratski?
 - c) Postoje li načini na koje misliš da bi se Europska unija mogla učiniti demokratičnijom?

Ostavite vremena za raspravu i prikupiti uvide iz opcionalne aktivnosti, ako je provedena.

EUROPSKA GRAĐANSKA INICIJATIVA – KORACI

- 3) Dok je **Paket za učenike** zatvoren, zamolite učenike da vam kažu što se sjećaju o Europskoj građanskoj inicijativi s prethodnog sata. Zatim ponovno reproducirajte videozapis 6 (**2. slajd PowerPoint prezentacije**).

Glavni koraci

1. Pronalazak još šest ljudi iz još šest zemalja EU-a, koji imaju pravo glasa na europskim izborima, kako bi s vama formirali tim.
2. Definiranje cilja i zahtjev Komisiji da predloži inicijativu.
3. Nakon pozitivne odluke, inicijativa se objavljuje na web-stranici.
4. Prikupljanje 1 milijun potpisa iz najmanje 7 zemalja EU-a u roku od 12 mjeseci (na internetu ili na papiru).
5. Zahtjev za potvrdu izjave o potpori od državnih tijela.
6. Predaja inicijative Komisiji.
7. Sastanak s Komisijom.
8. Javna rasprava u Europskom parlamentu.
9. Odgovor Europske komisije.
10. Komisija navodi predložene mjere, ako je primjenjivo.

Više pojedinosti možete pronaći ovdje: https://citizens-initiative.europa.eu/_hr

-   4) Pitajte koje korake treba slijediti da biste pokrenuli inicijativu. Dopustite da vam učenici odgovore, zatim pokažite **3. slajd PowerPoint prezentacije** ili zamolite učenike da otvore svoj **Paket za učenike** na str. 16.

ŠTO ČINI USPJEŠNU EUROPSKU GRAĐANSKU INICIJATIVU?

- 5) Kao dio domaće zadaće učenici su trebali pripremiti sljedeće:
Otići na https://citizens-initiative.europa.eu/_hr. Pronaći inicijativu koju bi bili spremni podržati. Za sljedeći sat pripremiti i objasniti zašto bi podržali ovu inicijativu? Zamolite sve učenike (ili odaberite nekoliko) da s razredom podijele svoju zadaću.
- 6) Pitajte razred bi li bili spremni podržati sve spomenute inicijative. Ima li onih koje ne bi podržali? Zašto?
- 7) Pitajte razred što čini dobru Europsku građansku inicijativu. Zamolite ih da razmisle o tome koji bi bili elementi uspješne Europske građanske inicijative.

Predloženi odgovori:

- To mora biti nešto utjecajno / neki problem u većini zemalja EU-a.
- Mora imati široku privlačnost.
- To mora biti nešto što se može zakonski propisati (a ne samo moralno pitanje).
- Treba zahtijevati konkretne mjere (ne samo „potrebno je nešto učiniti”).
- Mora postojati jasna veza između onoga što se od Komisije traži i rješenja problema.

8) Reproducirajte videozapis 7 (4. slajd PowerPoint prezentacije).

9) Pokažite 5. slajd PowerPoint prezentacije ili uputite učenike na str. 30 Paketa za učenike. Podijelite razred u grupe po troje ili četvero. Objasnite da inicijative moraju spadati u jedno od područja djelovanja EU-a za koje Komisija može podnijeti prijedlog pravnog akta. Zamolite svaku grupu da osmisli jednu ideju za inicijativu koja bi bila unutar jednog od područja djelovanja. Dajte učenicima vremena za raspravu, a zatim neka svaka grupa odgovori.

Primjeri područja djelovanja EU-a: Poljoprivreda i prava životinja, Okoliš i klima, Sigurnost hrane, Zdravstvo, Zaštita potrošača, Kultura i mediji, Obrazovanje, Mladi i sport, Energija, Nediskriminacija, Humanitarna pomoć, Promet.

Također provjerite:

https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_hr

Kako biste bili sigurni može li Komisija predložiti pravni akt, trebali biste potražiti izričite napomene u Ugovoru o funkcioniranju Europske unije, pogledajte sljedeće primjere:

CONSOLIDATED VERSION OF THE TREATY ON THE FUNCTIONING OF THE EUROPEAN UNION

PART THREE

UNION POLICIES AND INTERNAL ACTIONS

TITLE XX

ENVIRONMENT

Article 192

(ex Article 175 TEC)

1. The European Parliament and the Council, acting in accordance with the ordinary legislative procedure and after consulting the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, shall decide what action is to be taken by the Union in order to achieve the objectives referred to in Article 191.

[EUR-Lex - 12012E192 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

12008E078

Consolidated version of the Treaty on the Functioning of the European Union - PART THREE: UNION POLICIES AND INTERNAL ACTIONS - TITLE V: AREA OF FREEDOM, SECURITY AND JUSTICE - Chapter 2: Policies on border checks, asylum and immigration - Article 78 (ex Articles 63, points 1 and 2, and 64(2) TEC)

Official Journal L15, 09/05/2008 P. 0076 - 0077

Article 78

(ex Articles 63, points 1 and 2, and 64(2) TEC)

3. In the event of one or more Member States being confronted by an emergency situation characterised by a sudden inflow of nationals of third countries, the Council, on a proposal from the Commission, may adopt provisional measures for the benefit of the Member State(s) concerned. It shall act after consulting the European Parliament.

[EUR-Lex - 12008E078 - EN - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2016:202:FULL&from=en#page=17>

10) Zapišite ideje na ploču i zamolite učenike da glasuju za jednu ideju koju bi svi (ili većina) podržali.

11) Zamolite učenike da se vrate u svoje grupe. Imajući na umu proceduru EGI-ja, zamolite učenike da razmotre kako bi nastavili s ovom kampanjom, usredotočujući se na **(6. slajd PowerPoint prezentacije)**:

- Kako biste nazvali kampanju?
- Što biste učinili da pronađete partnere u 6 drugih zemalja EU-a?
- Na što biste mogli potrošiti novac?
- Kako biste prikupili sredstva za svoju kampanju?
- Kako biste „prodali” svoju ideju da dobijete potpise?
- Kako biste privukli medijsku pažnju?

Učenici mogu pisati bilješke u **Paket za učenike**

12) Ponovno okupite grupu i sakupite povratne informacije učenika.

ZAVRŠETAK NASTAVNOG SATA

13) Provjerite znaju li učenici što trebaju napraviti za domaću zadaću (str. 18 – 19).

IZBORNA AKTIVNOST

Učenici izrađuju kutiju s prijedlozima ili provode anketu na internetu kako bi saznali koji problemi zabrinjavaju druge učenike u njihovoj školi na europskoj razini.

4. CJELINA: Razvoj i promicanje europske građanske inicijative

NASTAVNI PLAN

OBRAZOVNI CILJEVI:

- Učenici stvaraju vlastitu kampanju
- Istraživanje komunikacijskih vještina

UČENICI ĆE NAUČITI:

- Osnove uspješne komunikacije
- Svijest o ciljnoj publici
- Što čini uspješnu kampanju

UČENICI ĆE UVJEŽBATI:

- Planiranje
- Igrokaz
- Suradnju u timu
- Brainstorming
- Usmjerenost kampanje

POTREBNI MATERIJALI:

- PowerPoint prezentacija za 4. cjelinu

Koraci nastavnog sata

PROVJERITE DOMAĆU ZADAĆU

- 1) Učenici su trebali ispitati kampanju za koju smatraju da je mogu podržati. Idite na **2. slajd PowerPoint prezentacije** ili na ploči napišite: Tekst, Slike/videozapisi, Grafike, Partneri, Ostalo. Zamolite učenike da ukratko opišu uspješne aspekte kampanje koju su odabrali i smjestite ih pod ove naslove.

- 2) Ostavite vremena za raspravu o tome zašto učenici misle da su ove kampanje općenito bile uspješne.

Razmislite o problemima kao što su

- Široka privlačnost
- Praktičnost
- Društveni/politički/ekonomski problemi
- Područja djelovanja EU-a.

Za pregled uspješnih kampanja

https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_hr?STATUS%5B0%5D=ANSWERED

Za prikaz kampanja koje čekaju na odgovor

https://citizens-initiative.europa.eu/find-initiative_hr?CATEGORY%5B0%5D=any&SECTION=ALL&STATUS%5B0%5D=SUBMITTED

- 3) Učenici su zamoljeni da razmisle o kampanji za koju su glasovali u 3. cjelini i kako bi ovu konkretnu kampanju učinili uspješnom putem radnji poduzetih na mreži ili izvan mreže. Ostavite malo vremena za raspravu o njihovim idejama kao razred.

Učenici trebaju razmišljati o:

- Kako bi pronašli ljude u drugim zemljama.
- Na što bi mogli potrošiti novac.
- Kako bi prikupili sredstva.
- Koje bi kanale koristili da dopru do ljudi.
- Do koga žele doprijeti.

PRISTUPI UVJERAVANJU

- 4) Pokažite **3. slajd PowerPoint prezentacije** ili uputite učenike na str. 20 **Paketa za učenike**. Objasnite da kako bi kampanja bila uspješna u dobivanju podrške, moramo uvjeriti ljude da je ideja dobra. Možemo upotrijebiti ova četiri pristupa (ili njihovu kombinaciju) kako bi nam pomogli oblikovati svoj argument. Na koju kampanju učenici misle da bi dobili najpozitivnije odgovore?

Logika: Ima li ideja smisla? Postoji li izravna veza između tražene mjere i, na primjer, poboljšanja u društvu/gospodarstvu/svakodnevnom životu/zdravlju?

Osjećaji: Je li problem nešto čega se ljudi boje? Koliko će se bolje osjećati ako se problem riješi? Kako će se osjećati ako se ne riješi/ako se ne poduzme ništa? Je li problem nešto s čime ljudi mogu suosjećati? Je li to nešto što budi nadu?

Etika: Postoji li ovdje moralno pitanje? Je li pitanje moralno pogrešno? Trebamo li rješavati problem jednostavno zato što je to ispravno (iako može biti skupo)?

Vjerodostojnost: Postoje li pouzdani izvori koji podupiru naše prijedloge (znanost, istraživanje itd.)? Postoje li pojedinci/grupe kojima se divimo ili ih poštujemo (i koji su se pokazali kao obrazovani) koji su zauzeli sličan stav ili su uključeni u akciju?

- 5) Zamolite učenike za četiri ili više mogućih inicijativa (to mogu biti one koje su smislili u prošloj cjelini ili nove koje su pronašli) i zapišite ih na ploču.

VJEŽBANJE UVJERAVANJA

- 6) Podijelite razred u parove, jedan će učenik biti A drugi B.
- 7) Zamolite učenike da zamisle da vode kampanju za podršku inicijativi ispred supermarketa. Učenik A mora odabrati neku za koju misli da bi je najbolje mogao poduprijeti upotrebom logike. Važno je naglasiti da se učenici ne moraju stvarno slagati s tvrdnjom koju brane.

- 8) Dajte učeniku A nekoliko minuta da uvjeri učenika B zašto bi trebao podržati inicijativu. Učenik B zatim mora dati protuargumente; učenik A ne mora odgovarati.
- 9) Učenici sada mijenjaju uloge i učenik B mora odabrati drugu inicijativu i obraniti je koristeći emocionalne argumente (osjećaje). Učenik A mora odgovoriti.
- 10) Nastavite izmjenjivati uloge kako biste na isti način pokrili etiku i vjerodostojnost.
- 11) Zamolite razred da razmisli je li njihov pristup bio najbolji za odabranu inicijativu. Što misle koliko su bili uspješni? Jesu li protuargumenti identificirali slabost potpunih argumenata?

ODGOVARANJE NA PROTUARGUMENTE

- 12) Podsjetite učenike da, kako bi kampanja bila uspješna, trebaju razmotriti upotrebu više od jednog pristupa (logika, osjećaji, vjerodostojnost, etika). Također bi trebali razmotriti moguće protuargumente i pokušati odgovoriti na njih prije nego ih se iznese.
- 13) Idite na **4. slajd PowerPoint prezentacije** ili na ploči napišite: „Trebali bismo zabraniti upotrebu pesticida u poljoprivredi.”
- 14) Učenici ostaju u svojim parovima ili mijenjaju partnera. Recite učenicima oboje glume učenike svojih godina. Koristeći bilo koji od gore navedenih pristupa koji smatraju prikladnim, učenik A bi trebao podržati ovu tvrdnju. Učenik B trebao bi pokušati pronaći protuargumente.
- 15) Učenici sada mijenjaju uloge, ali ovaj put B (koji argumentira izjavu) je učenik, a A (koji daje protuargumente) je poljoprivrednik.
- 16) Zamolite učenike da razmisle o iznesenim protuargumentima. Jesu li se mijenjali kada je protivnički učenik glumio poljoprivrednika?

PRONALAŽENJE ZAJEDNIČKOG JEZIKA

- 17) Naglasite učenicima da, ako žele da kampanja ima najširu moguću pozitivnu podršku, moraju uvjeriti različite skupine ljudi koji mogu imati različite brige.

Pronalaženje zajedničkog jezika i razumijevanje različitih perspektiva različitih uključenih strana ključni su pri donošenju zakona EU-a. To će se također odnositi na zakonsku ideju koju su građani pokrenuli preko Europske građanske inicijative. Ako Europska građanska inicijativa uspije prikupiti milijun potpisa, a Komisija odluči iznijeti zakonski prijedlog, suzakonodavci, Europski parlament i Vijeće, morat će postići kompromis. Prije predlaganja zakona, Komisija će morati razmotriti stajališta svih strana koje će biti pogođene; zastupnici će razmotriti učinak na ljude i poduzeća u svojim izbornim jedinicama; a u Vijeću će predstavnici svake zemlje EU-a promatrati problem s pojedinačne nacionalne razine, jer neke zemlje mogu biti više ili drugačije pogođene od drugih. Sva ta tijela morat će pregovarati i postići kompromis ako se želi da inicijativa postane zakon.

18) Idite na **5. slajd PowerPoint prezentacije** ili na ploču napišite sljedeće: učenik, roditelj, poslovni čovjek, političar.

19) Podijelite razred u 4 grupe i svakoj grupi dodijelite jedan od gornjih naslova kao „osobu” koja predstavlja grupu ljudi. Zamolite učenike da otvore str. 21 u svom **Paketu za učenike** i napravite bilješke o tome što ovu osobu brine i zbog čega se osjeća sigurnom.

20) Dajte učenicima nekoliko minuta za raspravu u svojim grupama, a zatim neka s razredom podijele ono što su napisali. Ostale učenike treba potaknuti da na popise dodaju ako imaju drugih ideja.

21) Zamolite svaku grupu da odabere inicijativu koju će promovirati svojoj osobi. Koje medije trebaju koristiti? Koji bi pristup(i) bio najbolji?

ZAVRŠETAK NASTAVNOG SATA

22) Objasnite učenicima da će za svoj završni zadatak izraditi videozapis za promicanje inicijative za koju bi željeli da postane zakon EU-a. Pravila su sljedeća.

- Trebali bi raditi u grupama od 3 ili 4.
- Trebali bi odlučiti o pitanju za koje misle da bi bila dobra inicijativa. Mogu koristiti neko o kojem se raspravljalo u razredu ili izabrati neko drugo.
- Trebali bi napraviti videozapis koji podržava njihov prijedlog, a koji ne bi trebao biti duži od 3 minute.
- Mogu glumiti likove u videozapisu.
- Ako žele, mogu u svoj videozapis ugraditi glazbu i/ili grafike.
- Moraju osigurati da imaju dopuštenje za snimanje lokacija ili drugih ljudi.
- Trebao bi postojati popis zasluga u kojem se navodi tko je odgovoran za koji dio projekta.

Dajte učenicima malo vremena da se rasporede u grupe i odluče o inicijativi.

Ako bude vremena, videozapisi se mogu prikazati na sljedećem satu. Ako ne bude vremena, videozapisi se mogu prenijeti na školsku platformu za suradnju. Učenike treba poticati da daju pozitivne povratne informacije na temelju pitanja o kojima se raspravljalo tijekom ovih nastavnih cjelina. Po želji učenici mogu glasati za najbolji videozapis (ne smiju glasati za svoj).

IZBORNA AKTIVNOST

Odabrani učenici zamišljaju da su na raspravi u Europskom parlamentu kako bi predstavili svoju inicijativu. Ostali učenici su članovi Europskog parlamenta iz različitih zemalja i političkih stranaka. Mogu postavljati pitanja i onda odlučiti hoće li podržati inicijativu.

Snimku prave rasprave možete pronaći u nastavku. Jezik se može promijeniti klikom na simbol „audio”:

https://multimedia.europarl.europa.eu/en/webstreaming/agri-envi-committee-meeting_20230124-1430-COMMITTEE-ENVI-AGRI

Kviz znanja

1. Koliko je građana EU potrebno za pokretanje Europske građanske inicijative?
 - a. 3 građana EU-a
 - b. 5 građana EU-a iz bilo koje države članice
 - c. 7 građana EU-a koji žive u 7 različitih država članica
 - d. Ne postoji minimalni zahtjev
2. Možete li pokrenuti Europsku građansku inicijativu o bilo kojoj temi koja je vama važna i za koju želite da Europska komisija poduzme mjere?
 - a. Da, sve su teme moguće
 - b. Ne, jer postoje ograničenja
3. Tko može podržati Europsku građansku inicijativu?
 - a. Punoljetni građani EU-a.
 - b. Građani EU-a koji su dovoljno stari da glasaju na izborima za Europski parlament ili imaju najmanje 16 godina u nekim zemljama.
 - c. Ljudi koji žive u EU-u, bez obzira na nacionalnost.
4. Točno ili netočno: Milijun potpisnika iz zemalja EU-a dovoljno je da građanska inicijativa bude valjana?
 - a. Točno
 - b. Netočno
5. Točno ili netočno: Europska komisija dužna je usvojiti zakon kao rezultat valjane građanske inicijative?
 - a. Točno
 - b. Netočno
6. Koja je od sljedećih institucija EU-a odgovorna za prijavu građanske inicijative?
 - a. Europski parlament
 - b. Europsko vijeće
 - c. Europska komisija
7. Koji je od sljedećih ugovora uspostavio Europsku građansku inicijativu?
 - a. Ugovor iz Maastrichta (1992.)
 - b. Ugovor iz Lisabona (2007.)
 - c. Ugovor iz Rima (1957.)

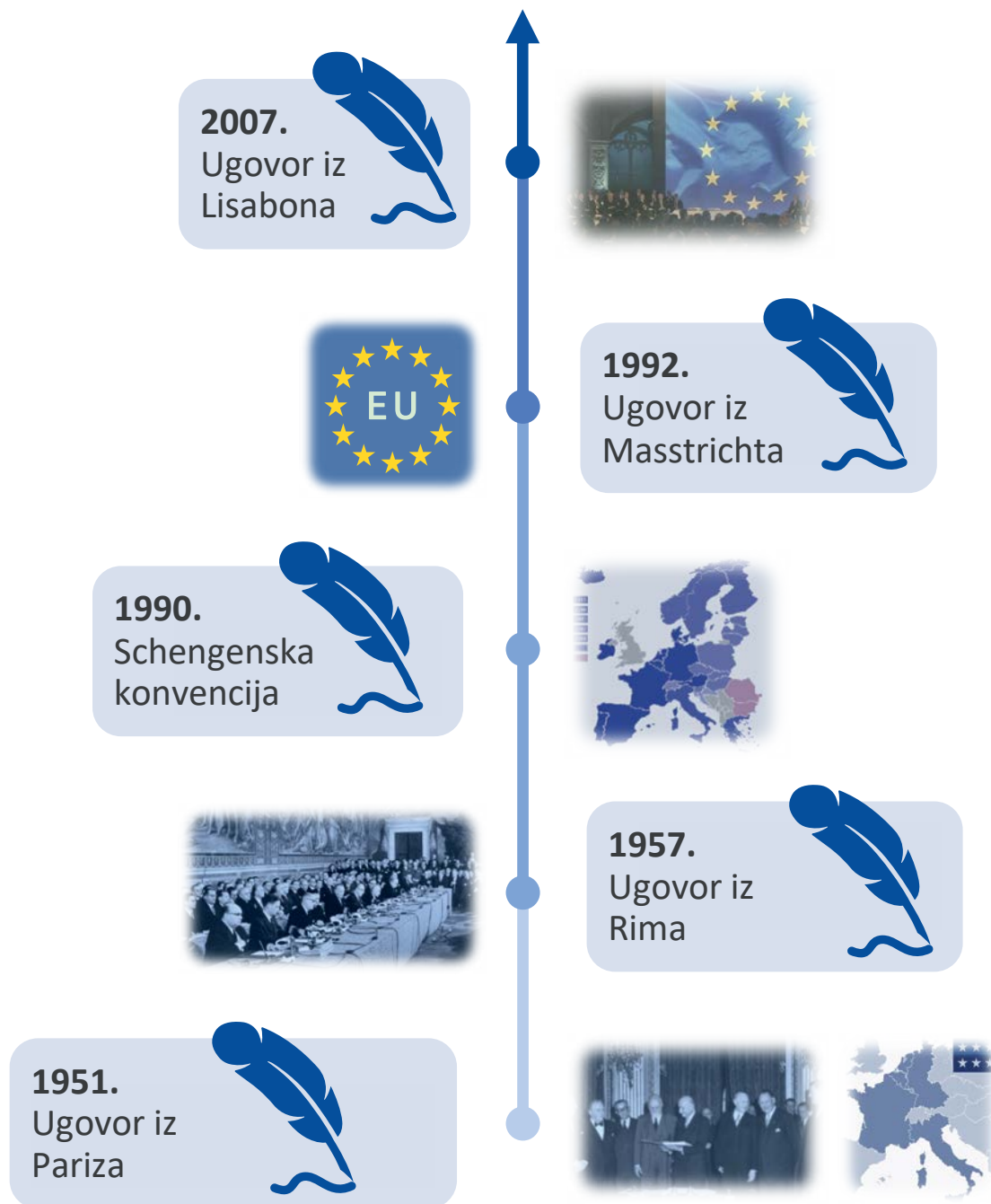
8. Kakav je oblik demokracije Europska građanska inicijativa?
 - a. Participativna
 - b. Predstavnička
9. Koliko vremena inicijativa ima da prikupi potreban broj potpisa?
 - a. 12 mjeseci
 - b. 2 godine
 - c. Nema ograničenja
10. Točno ili netočno: Ljudi mogu podržati inicijativu samo na internetu.
 - a. Točno
 - b. Netočno

Ključ s odgovorima na kviz znanja

1. C.
2. B. Ne, jer postoje ograničenja. Da bi pokrenuli inicijativu, prvo je mora prijaviti Europska komisija. Komisija može prijaviti samo inicijative koje od nje traže da djeluje na teme za koje ima ovlast predlaganja zakona. Dakle, ako tema nove inicijative ne spada u jedno od područja gdje Komisija može predlagati zakon, ona se ne može prijaviti. Ako je neka inicijativa suprotna vrijednostima EU-a, Komisija će je također odbiti.
3. B.
4. B. Netočno. Građanska inicijativa mora prikupiti 1 milijun potpisa i unaprijed postavljene pragove u najmanje 7 država članica EU-a da bi bila važeća.
5. B. Netočno. Nakon sastanka organizatora inicijative s Europskom komisijom i javne rasprave u Europskom parlamentu, Komisija je dužna navesti koje će mjere predložiti kao odgovor na valjanu građansku inicijativu (ako ih ima) i razloge za poduzimanje (ili nepoduzimanje) mjera. Taj će odgovor biti u obliku priopćenja koje će službeno usvojiti povjerenici i objaviti na svim službenim jezicima EU-a.
6. C.
7. B.
8. A. Glasovanje za zastupnike u Europskom parlamentu koji zastupaju naše interese oblik je predstavničke demokracije.
9. A.
10. B. Ljudi također mogu potpisati obrasce podrške na papiru.

INFORMATIVNI LIST O UGOVORIMA EUROPSKE UNIJE

Glavni ugovori EU-a

https://european-union.europa.eu/principles-countries-history/principles-and-values/founding-agreements_hr

Sljedeći ugovori predstavljaju pet važnih prekretnica u povijesti Europske unije. Ako želite saznati više informacija, slijedite poveznice nakon svakog informativnog okvira. Zapamtite, jezik možete promijeniti u svim slučajevima.

UGOVOR IZ PARIZA 1951.

Europska unija započela je svoj život 1950-ih, nakon završetka Drugog svjetskog rata. Cilj je bio spriječiti novi rat na europskom kontinentu. Ugovor iz Pariza bio je prvi korak prema europskim integracijama. Osnovao je Europsku zajednicu za ugljen i čelik, koja je okupila šest europskih zemalja (Francusku, Zapadnu Njemačku, Italiju, Belgiju, Luksemburg i Nizozemsku) između kojih se trgovina ugljenom i čelikom mogla odvijati bez prepreka. Glavna svrha Europske zajednice za ugljen i čelik bila je integrirati gospodarstva europskih nacija koje su sudjelovale kako bi sukob bio manje vjerojatan i također kako bi postalo očigledno ako jedan član koristi čelik za izradu oružja u pripremi za mogući rat.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0022>

UGOVOR IZ RIMA (1957.)

Ovaj ugovor uspostavio je Europsku ekonomsku zajednicu (EEZ) koja je okupila 6 zemalja (Belgiju, Njemačku, Francusku, Italiju, Luksemburg i Nizozemsku) da rade na integraciji i gospodarskom rastu, kroz trgovinu.

Stvorio je zajedničko tržište temeljeno na slobodnom kretanju roba, ljudi, usluga i kapitala. Također je stvorio carinsku uniju, uklonivši interne carine i određivši zajedničke tarife za robu koja dolazi izvana.

Mnoge institucije EU-a koje danas poznajemo uspostavljene su ovim ugovorom:

- Vijeće ministara
- Komisija
- Parlamentarna skupština (Europski parlament)
- Sud Europske unije
- Europski gospodarski i socijalni odbor

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0023>

SCHENGENSKA KONVENCIJA 1990.

Schengenska konvencija uspostavila je područje slobodnog kretanja bez graničnih kontrola između država potpisnica. Od tada je uključena u zakone EU-a i sada je deklarirani cilj Europske unije.

<https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/glossary/schengen-agreement-and-convention.html>

UGOVOR IZ MAASTRICHTA 1992.

Ovo je ugovor kojim je uspostavljena Europska unija. Između ostalog, uveo je ideju „Europskog građanina“, koja građanima bilo koje zemlje EU-a omogućuje da žive i rade u bilo kojoj drugoj državi članici. Također im je osigurao druga prava i zaštitu.

Drugi važan dio ugovora bio je to što je uspostavio ideju zajedničke valute i koordinacije ekonomskih politika, što je dovelo do stvaranja eura i Europske središnje banke.

Ugovor je centralizirao mnoge odgovornosti koje su prije bile odgovornost nacionalnih vlada kako bi došlo do daljnje harmonizacije diljem Europske unije. Također je uveo neke promjene u strukturi moći unutar institucija EU-a.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM%3Axy0026>

UGOVOR IZ LISABONA 2007.

Ovaj se ugovor nadovezao na ugovore koji su u to vrijeme bili na snazi i izmijenio ih je. Njime je Europska unija dobila pravnu osobnost, što je značilo da sada može potpisivati ugovore ili se pridruživati organizacijama kao jedno tijelo. Time je [Povelja Europske unije o temeljnim pravima](#) postala pravno obvezujuća i dao joj je istu zakonsku vrijednost kao i ugovorima. Također su razjašnjena pitanja iz nadležnosti EU-a.

Vrlo je važno da je ugovor osigurao više demokracije, povećanjem ovlasti Europskog parlamenta

Također je osigurao mehanizam za obične građane da imaju izravan učinak na politiku i zakone EU-a. Ovim je ugovorom predstavljena Europska građanska inicijativa (EGI).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=LEGISSUM%3Aai0033&lang1=HR&from=EN&lang3=choose&lang2=choose&csrf=bb4fd6cd-ba1b-4932-a188-ed45ae62ae5d>

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/hr/sheet/5/ugovor-iz-lisabona>

Pročitajte više o ugovorima koji su trenutno na snazi na EUR-lex:

<https://eur-lex.europa.eu/collection/eu-law/treaties/treaties-force.html>

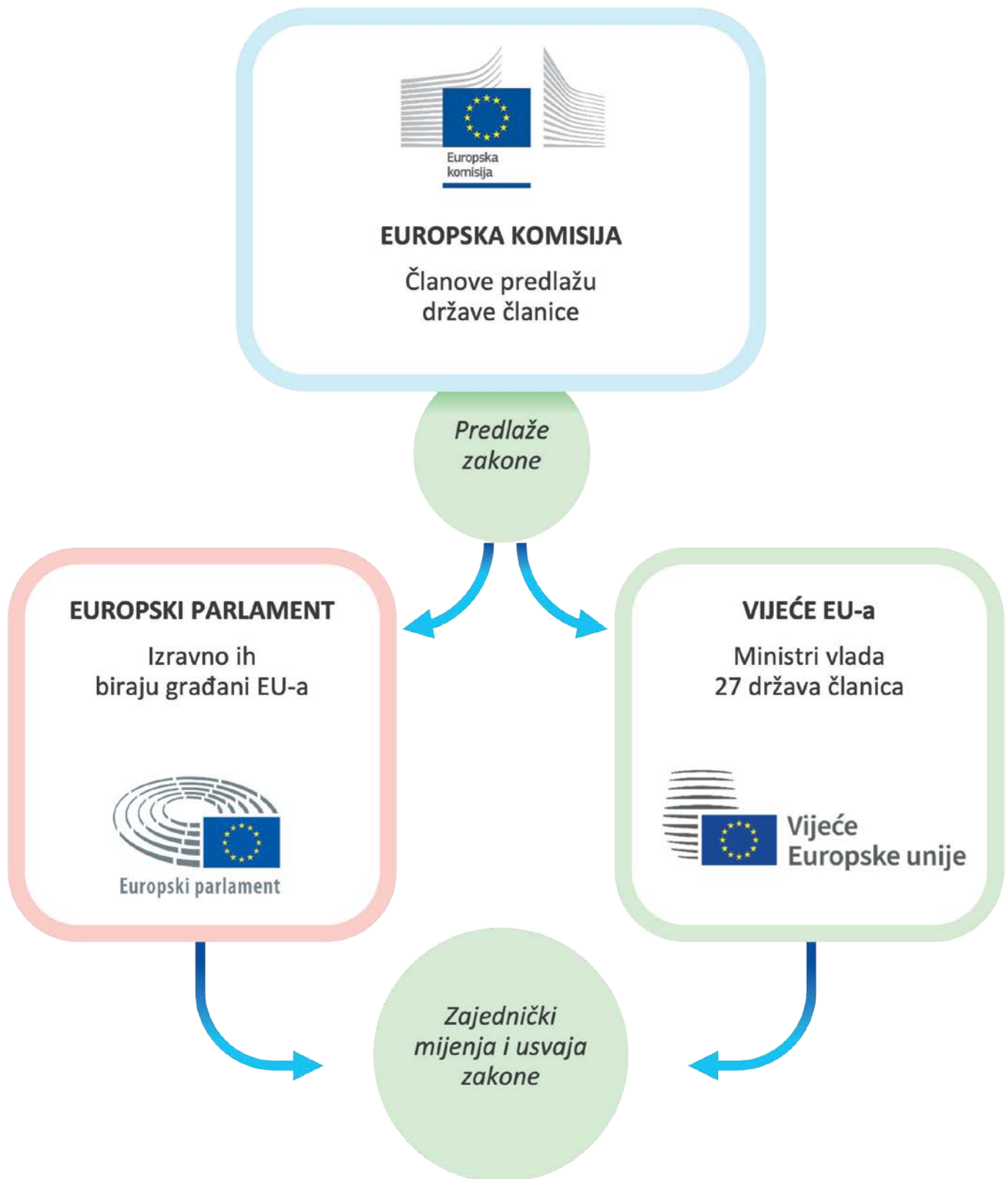
PODRUČJA DJELOVANJA EU-a (odabir)

Isključiva nadležnost	Podijeljena nadležnost	Pomoćna nadležnost
Carinska unija	Jedinstveno tržište	Javno zdravstvo
Pravila tržišnog natjecanja	Zapošljavanje i socijalna pitanja	Industrija
Monetarna politika	Poljoprivreda	Kultura
Trgovina	Ribarstvo	Turizam
Morske biljke i životinje	Okoliš	Obrazovanje i osposobljavanje, mladi i sport
	Zaštita potrošača	Civilna zaštita
	Promet	Administrativna suradnja
	Transeuropske mreže	
	Energija	
	Pravosuđe	
	Temeljna prava	
	Migracije i unutarnji poslovi	
	Javno zdravstvo	
	Istraživanje i svemir	
	Razvojna suradnja i humanitarna pomoć	

Saznajte više:

https://citizens-initiative.europa.eu/faq-eu-competences-and-commission-powers_hr

PROCES DONOŠENJA ZAKONA U EU-u

Europska
građanska
inicijativa

Ured za publikacije
Europske unije

